

Agroforestry & de boerenpraktijk van Mark Venner

Leuker 1818: inspiratieboerderij in transitie van melkveebedrijf naar agroforestry

Agroforestry in de boerenpraktijk

- De meest aantrekkelijke redenen om met agroforestry aan de slag te gaan: het creëren van een ecologisch verantwoord bedrijfsmodel zonder (niet verantwoorde) externe input, oplossing tegen droogte op onze zandgronden, risicospreiding en meer vrijheid ervaren in ondernemen. Beter voor mens, dier en milieu.
- Wij grijpen terug naar de oorsprong van onze eeuwenoude familieboerderij alleen dan met bomen als belangrijkste onderdeel van onze bedrijfsvoering, wij noemen het: de gemengde boerderij 2.0.
- Agroforestry is op verschillende manieren toe te passen en geeft speelruimte door de verscheidenheid aan mogelijkheden, dit maakt het een interessant concept dat breed toepasbaar is.

Figuur 1. Bedrijf en beekbuffer

Concrete projecten/activiteiten

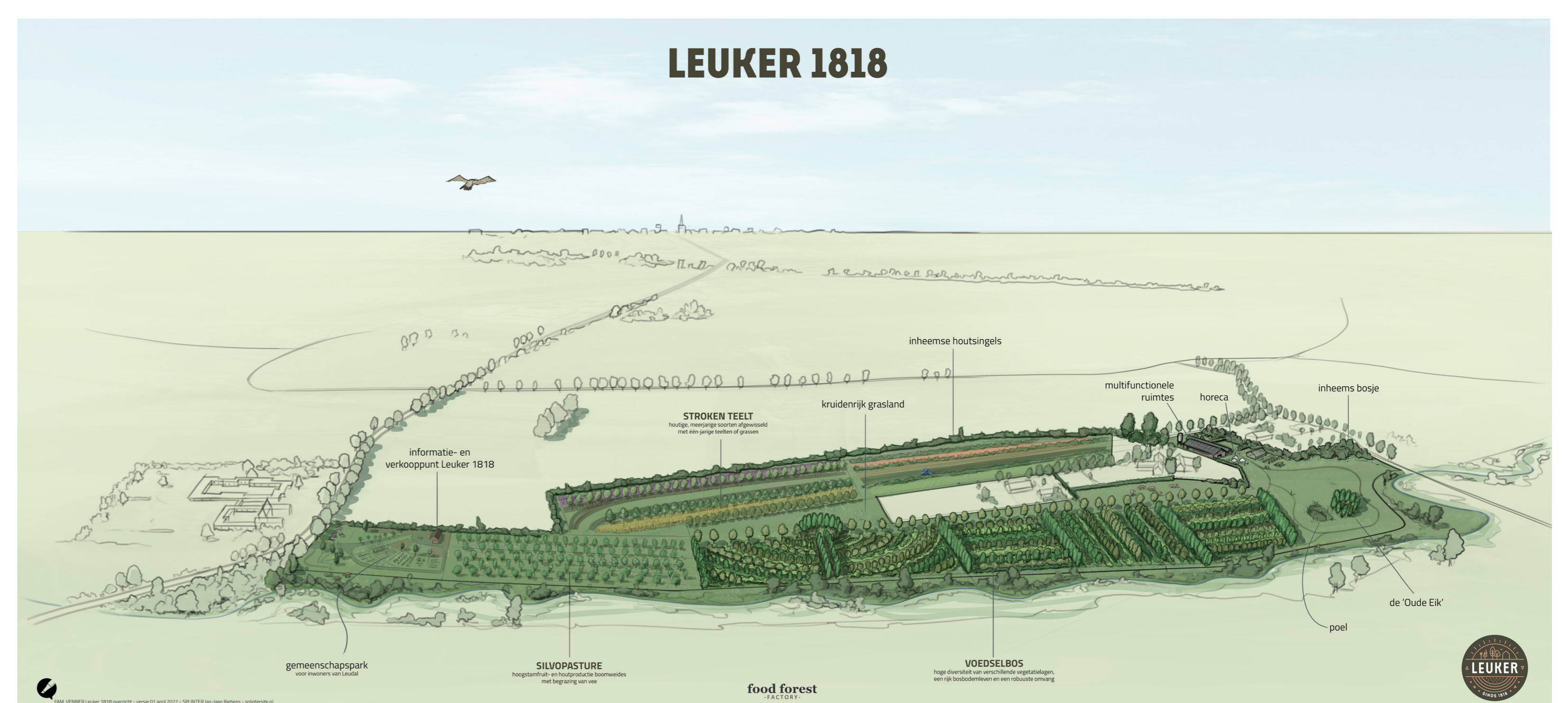
- Op dit moment hebben wij reeds 5 hectare voedselbos in ontwikkeling, de overige hectares nog bestemd zijn als grasland voor de koeien. Deze koeien verlaten medio december de stal waardoor er weer meer grond beschikbaar komt om in te inrichten met andere vormen agroforestry. Zo beginnen we medio november al met de aanleg van 7 hectare rijenteelt (alley cropping) en 1,5 hectare bosweidesysteem (silvopasture) met beweiding van kippen.
- Ook grenzen we 1 kilometer lang aan een beekbuffer (riparian buffer) waar met onze Angus koeien zorgen voor het landschapsbeheer, dit maakt onze locatie geschikt om de verschillende manieren van agroforestry te komen bekijken op 1 plek en de daarbij horende voor- en nadelen te ervaren.
- De keuze om voor deze invulling te kiezen is om diversiteit te creëren aan bedrijfstakken wat zorgt voor risicospreiding, een breder aanbod en diversiteit aan landschapstypen waar lanen, poelen, hagen, bosjes en cultuurgronden mooi verbonden worden tot een prachtig landschap.
- We werken op dit moment samen met een brouwer/sappenmaker, een sterrenrestaurant en andere agroforestry initiatieven in de buurt.

Ervaringen en uitdagingen

- Het mooiste leermoment tot nu toe is het zien hoe snel de diversiteit weer een rol neemt als het gefaciliteerd wordt.
- Tegelijkertijd zien we dat droogte op onze zandgronden voor veel uitdagingen kan zorgen. Gelukkig hebben wij hier goed op geanticipeerd door irrigatiesystemen aan te leggen en geeft het nogmaals aan dat de weg die we zijn ingeslagen de juiste is. De bomen die in 2020 zijn aangeplant hebben dit jaar geen extra water gekregen en leven nog steeds, over een aantal jaren zal irrigatie dus ook op het volledige terrein minder tot niet nodig zijn (voor de houtige soorten).
- Het zorgen voor een goede afzet van de producten is een uitdaging die daarna een grote rol gaat spelen maar waar we nu al druk mee bezig zijn. Mede doordat de consument nog niet bekend is met sommige producten uit agroforestry systemen is er nog een weg te gaan, maar met creatief ondernemerschap geeft het ook juist veel vrijheid aan de ondernemer in verschillende afzetmogelijkheden.

Take home messages

- Waarom wel/niet aan de slag met agroforestry als boer? Het hoeft de huidige bedrijfsvoering niet direct te bijten waardoor geleidelijke omschakeling mogelijk is. Ook geeft het een verbreding binnen het verdienmodel van de boer en laat het zien dat je als boer verantwoordelijkheid neemt voor je toekomst.
- Tips voor een succesvolle aanpak? Waar te starten, op welke manier? Doen! Zorg ervoor dat je mensen met kennis in je netwerk hebt en begin met plannen maken. Let op! Zorg dat je niet te lang in de plan-fase zit maar ook daadwerkelijk aan de slag gaat. Het duurt namelijk al lang genoeg voordat het plantgoed een volwaardige boom is..
- Bij ons hebben de mogelijkheden tot samenwerking zich vanzelf voorgedaan en hebben we deze met beide handen aangegrepen indien er een goed geval was. Zorg ervoor dat je samenwerkt met partijen die op dezelfde ideaalbeeld zitten als jezelf en je onderneming
- Bomen planten op landbouwgrond is op sommige locaties gewoonweg niet mogelijk door bestemmingsplannen, hier is de grootste stap te zetten voor de overheid. Verder zou het fijn zijn als consumenten verantwoordelijkheid nemen en bewuster keuzes maken bij de aankoop van hun voeding.

Figuur 2. Visualisatie bedrijfsontwerp

Leuker 1818
Leukerweg 3, 6095 NX Baexem
Contact: info@leuker1818.nl
T M 06 22304814
www.leuker1818.nl

Wageningen University & Research
Edelhertweg 1, 8219PH LELYSTAD
Contact: maureen.schoutsen@wur.nl
T + 31 (0)320 291 640, M +31 (0)6 231 94 687
www.wur.nl/agroforestry